

6 khuyến cáo phòng chống BỆNH ĐẬU MÙA KHỈ

HCDC
TT KIỂM SOÁT BỆNH TẬT TP. HCM

01 Che miệng và mũi khi ho hoặc hắt hơi

02 Thường xuyên rửa tay bằng xà phòng và nước sạch hoặc dung dịch sát khuẩn tay nhanh.

03 Người đến các quốc gia có lưu hành dịch bệnh đậu mùa khỉ (khu vực Trung và Tây Phi), cần tránh tiếp xúc với động vật có vú (chết hoặc sống) như: động vật gặm nhấm, thú có túi, động vật linh trưởng có thể chứa vi rút đậu mùa khỉ. Tự theo dõi sức khỏe trong vòng 21 ngày từ khi nhập cảnh, nếu nghi ngờ mắc bệnh cần chủ động đến các bệnh viện quận huyện gần nơi cư trú để được tư vấn.

04 Người có dấu hiệu phát ban cấp tính không rõ nguyên nhân kèm theo một hoặc nhiều triệu chứng nghi ngờ mắc bệnh cần đến các bệnh viện quận huyện gần nơi cư trú để được tư vấn và chủ động tự cách ly, tránh quan hệ tình dục.

05 Tránh tiếp xúc gần với người mắc bệnh đậu mùa khỉ, tránh tiếp xúc trực tiếp với những vết thương, dịch cơ thể, giọt bắn và các vật dụng, đồ dùng bị nhiễm mầm bệnh. Trong trường hợp nơi ở/nơi làm việc có người mắc hoặc nghi ngờ mắc bệnh, cần thông báo cho y tế địa phương để được tư vấn và xử trí kịp thời.

06 Thực hiện lối sống lành mạnh, tăng cường vận động thể lực, nâng cao sức khỏe.

I. TÌNH HÌNH BỆNH ĐẬU MÙA KHÍ HIỆN NAY

Bệnh đậu mùa khí trước đây chủ yếu lưu hành tại khu vực Tây và Trung Phi, các ca bệnh đậu mùa khí ghi nhận bên ngoài châu Phi hầu hết có liên quan đến việc đi du lịch đến các quốc gia nơi bệnh thường xảy ra hoặc thông qua động vật nhập khẩu. Kể từ đầu tháng 5 năm 2022, một tỷ lệ cao các trường hợp mắc bệnh đậu mùa khí đã được báo cáo tại các quốc gia không lưu hành bệnh. Đây là lần đầu tiên các trường hợp bệnh và chuỗi lây truyền kéo dài được báo cáo ở bên ngoài châu Phi.

Theo Tổ chức Y tế thế giới (WHO), từ 1/1/2022 đến 22/7/2022 toàn thế giới đã ghi nhận 16.016 trường hợp mắc bệnh tại 75 quốc gia thuộc 6 khu vực WHO đặt văn phòng đại diện, trong đó tập trung chủ yếu tại khu vực châu Âu và châu Mỹ, đã có 5 trường hợp tử vong. Số ca mắc ghi nhận trên toàn cầu tăng 47,6% trong tuần 29 (18/7-24/7 với 4.045 trường hợp mắc) so với tuần 28 (11/7-17/7 với 2.740 trường hợp mắc).

Ngày 23/7/2022 Tổng giám đốc của WHO đã công bố tình trạng khẩn cấp y tế toàn cầu đối với bệnh đậu mùa khí, đây là mức cảnh báo cao nhất của WHO. Theo WHO, Việt Nam nằm trong khu vực Tây Thái Bình Dương có mức nguy cơ xâm nhập của bệnh từ thấp đến trung bình. Đến nay, Việt Nam chưa ghi nhận ca bệnh, tuy nhiên khả năng xuất hiện ca bệnh trong thời gian tới hoàn toàn có thể xảy ra khi bệnh đã ghi nhận tại nhiều quốc gia, hoạt động giao thông đi lại giữa các quốc gia đã được nối lỏng.

II. ĐƯỜNG LÂY TRUYỀN

Bệnh đậu mùa khí lây truyền từ động vật sang người khi người có tiếp xúc trực tiếp với máu, thịt, dịch cơ thể của động vật bị nhiễm bệnh. Việc lây truyền bệnh từ người sang người khi có tiếp xúc trực tiếp gần, lây qua vết thương hở, dịch cơ thể, giọt bắn lớn của đường hô hấp và qua tiếp xúc với các vật dụng, đồ dùng bị nhiễm mầm bệnh.

III. TRIỆU CHỨNG CỦA BỆNH

Biểu hiện triệu chứng của bệnh tương tự như bệnh đậu mùa, tuy nhiên hay gặp tổn thương da toàn thân và có hạch to. Các triệu chứng thường gặp như sốt, đau đầu, đau cơ, đau lưng, suy nhược, sưng hạch và phát ban hoặc tổn thương da. Các triệu chứng thường tự khỏi trong vòng 2 đến 3 tuần, tuy nhiên bệnh có thể diễn biến nặng ở trẻ em, người suy giảm miễn dịch. Thời gian ủ bệnh thường từ 6 đến 13 ngày nhưng có thể dao động từ 5 đến 21 ngày. Thời gian người bệnh có thể lây nhiễm cho người khác là từ khi xuất hiện triệu chứng đầu tiên đến khi tất cả các lớp vảy trên các vị trí phát ban bong tróc hết.

IV. CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG TRÁNH

Một loại vắc xin được phát triển để phòng bệnh đậu mùa (MVA-BN - còn gọi là Imvamune, Imvanex hoặc Jynneos) đã được WHO phê duyệt vào năm 2019 để sử dụng trong phòng ngừa bệnh đậu mùa khi và được khuyến cáo tiêm chủng cho những người có nguy cơ (người tiếp xúc gần với người mắc bệnh). Hiện nay, WHO không khuyến cáo việc tiêm chủng rộng rãi vắc xin phòng bệnh đậu mùa khi do vi rút đậu mùa khi không dễ dàng lây lan.

*** Để chủ động phòng chống dịch bệnh đậu mùa khi, Bộ Y tế khuyến cáo người dân chủ động thực hiện các biện pháp phòng bệnh sau:**

1. Che miệng và mũi khi ho hoặc hắt hơi, tốt nhất che bằng khăn vải hoặc khăn tay hoặc khăn giấy dùng một lần hoặc ống tay áo để làm giảm phát tán các dịch tiết đường hô hấp; rửa tay bằng xà phòng và nước sạch hoặc dung dịch sát khuẩn ngay sau khi ho, hắt hơi. Không khạc nhổ bừa bãi nơi công cộng.

2. Thường xuyên rửa tay bằng xà phòng và nước sạch hoặc dung dịch sát khuẩn tay.

3. Người có triệu chứng phát ban cấp tính không rõ nguyên nhân kèm theo một hoặc nhiều triệu chứng nghi ngờ cần chủ động liên hệ với cơ sở y tế để được theo dõi, tư vấn kịp thời. Đồng thời, cần chủ động tự cách ly, tránh quan hệ tình dục.

4. Tránh tiếp xúc gần với người mắc hoặc nghi mắc bệnh đậu mùa khi, tránh tiếp xúc trực tiếp với những vết thương, dịch cơ thể, giọt bắn và các vật dụng, đồ dùng bị nhiễm mầm bệnh. Trong trường hợp nơi ở/nơi làm việc có người mắc hoặc nghi ngờ mắc bệnh, cần thông báo cho cơ quan y tế để được tư vấn và xử trí kịp thời, không tự ý điều trị.

5. Người đến các quốc gia có lưu hành dịch bệnh đậu mùa khi (khu vực Trung và Tây Phi), cần tránh tiếp xúc với động vật có vú (chết hoặc sống) như: động vật gặm nhấm, thú có túi, động vật linh trưởng có thể chứa vi rút đậu mùa khi. Khi quay trở về Việt Nam cần chủ động khai báo với cơ quan y tế địa phương để được tư vấn.

6. Đảm bảo an toàn thực phẩm, thực hiện lối sống lành mạnh, tăng cường vận động thể lực, nâng cao sức khỏe

Người viết: Hoàng Hằng – NV Y tế